

Az aranyfogú királyfiak

Ahol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy király, annak két szép fia. De olyan két fiút még nem látott a világ. Aranyhaja s aranyfoga volt mind a kettőnek. Volt ennek a két királyfinak két aranyszőrű csikaja, azoknak is aranyfoguk volt, és táltos volt mind a kettő. S volt két kicsi kutyácskájuk: aranyszőrűk, aranyfoguk volt azoknak is, s táltos volt mind a kettő. Egyszer mi történt, mi nem, jó elé a kertből a két csikó, s hát mind a kettőnek véres a lába. Nem tudják elgondolni a királyfiak, hogy hol vérezhették el a lábukat a csikók; mennek a kertbe, s hát ahol az ösvény kétfelé válik, egy-egy kardot találnak a földben, hegyfelé voltak a földből kifelé, véres volt mind a kettő. Na, bizonyosan ez sebesítette meg a csikók lábát. Kihúzzák a kardot a földből, mindjárt az oldalukra kötik, s azt mondja az idősebbik:

- No, öcsém, Isten küldötte nekünk ezt a két kardot. Én elmegyek szerencsét próbálni, te maradj itthon. De látod-e ezt a rózsabokrot? Ha elkezd hervadozni, tudd meg, hogy bajba kerültem, s hogyha kiszárad, akkor meg is haltam. Ülj föl a csikódra, s gyere utánam!

Azzal az idősebbik királyfi felnyergelte a maga csikáját, elbúcsúzott apjától, anyjától, öccsétől, szólította a kutyáját, s indult világgá. Megy, mendegél hetedhét ország ellen, erdőkön-mezőkön, folyóvizeken keresztül, s ér egy sűrű rengeteg erdőbe.

Amint mendegélne, találkozik az úton egy öreg koldusasszonnyal, s kéri az, hogy adjon neki Isten nevében valamit. A királyfi benyúlt a tarsolyába, pénzt adott a koldusasszonynak, s megkérdezte, hogy nem tud-e errefelé egy jó szállást.

- De bizony tudok - mondta az asszony -, csak menjen arra, vitéz úr, bal felé talál egy korcsmát, ottan van egy néma szolgáló, az ellátja étellel-itallal, mindennel.

Megy tovább a királyfi, hamar oda is ér a korcsmába, kiszalad elejébe a néma szolgáló, integet neki, hogy csak menjen utána; megy is a királyfi, de a korcsma olyan piszkos volt, hogy mindjárt megfordult, felült a lovára, s meg sem állott, elvágtatott torony irányában. Az erdőből ki sem ért, meglát egy gyönyörű szép palotát, a palota ablakában egy szépséges szép leányt. Köszönti a királyfi, a leány fogadja, s híja, hogy menjen fel a palotába.

Leszáll a királyfi a lováról, bevezeti a lovát a márványistállóba, szénával, zabbal ellátja, úgy megy fel a palotába. Ott leülteti a szép leány aranylócára, beszélnek erről, beszélnek arról, s addig így, addig úgy, hogy egyszer csak azt mondja a szép leány:

- Te az enyém, én a tiéd, ásó kapa s a nagyharang válasszon el minket.

Hát jól van, papot hívnak, megtartják a lakodalmat, aztán eltelik egy hét, eltelik két hét, de a királyfi észrevette, hogy a feleségének az egyik szeme folyton nevet, a másik meg sír. Kérdi a királyfi:

- Ugyan bizony, feleség, mi az oka, hogy az egyik szemed mindig nevet, a másik pedig mindig sír?

- Hej - mondja az asszony -, az egyik szemem azért nevet, mert a te feleséged vagyok, a másik szemem azért sír, mert apám, anyám s húgom mind szörnyű halálnak halálával pusztultak el. Ide nem messze van egy korcsma, abban lakik egy vén banya. Annak a vén banyának volt egy nagy kamasz fia. Azt akarta, hogy az én király apám hozzáadja a húgomat. Szörnyű nagy bosszúságában, hogy az apám nem adta ennek a legénynek a lányát, a vén banya víz alá merítetté az egész várost, békává változtatta a húgomat, s ott él most a víz alatt béka képében. Tudod-e most, hogy miért sír az egyik szemem? Azt mondom én tenéked, messziről elkerüld azt a korcsmát, mert aki még oda bement, élve nem jött ki.

Hát ígérte a királyfi, hogy ő ugyan tájékát is elkerüli annak a korcsmának, de ahogy ezt hallotta, nem volt többé maradása. Puskát vetett a vállára, mintha vadászni indulna, de nem ment vadászni. Ment egyenesen a korcsmába.

Ahogy odaért, kiszalad elébe a néma szolgáló, integet neki, hogy csak jöjjön be; ment is a királyfi, nem kérette magát. Leült egy asztal mellé, parancsolt egy icce bort, hoz is a néma szolgáló a pincéből mindjárt valami fekete üvegben. Fölhajtja a királyfi, s ím, hallgassatok ide, abban a szempillantásban kővé változik. A kemencepadkán dorombolt egy fekete macska, ez, ahogy a királyfi kővé változott, leugrott a földre, vén banya lett belőle, éppen az a vén banya, akivel a királyfi az erdőben találkozott volt. Hopp, felkapta a királyfit, mint egy szalmaszálat, bedobta egy sötét szobába, s elkezdett számlálni: egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc, kilenc, tíz... éppen kilencvenkilencet számolt.

- No - dörmögött magában a vén banya -, még csak egy hiányzik, de majd eljön az is.

Ezalatt a kicsi királyfi otthon éjjel-nappal nézte a rózsabokrot, hogy vajon nem hervad-e. Hát, uramistenem, egy reggel hervadni kezd a rózsabokor, s délre tövig kiszáradott.

Fölnyergeli a királyfi nagy búsan a csikáját, felül rá, búcsúzik apjától, anyjától, szólítja a kutyáját, s indul világá. De, hogy szavamat össze ne keverjem, leszakasztott egy rózsát a kiszáradt rózsabokorról, azt a levegőbe eresztette, s a rózsza mind szállott elébb-elébb, a kicsi királyfi meg vágatott utána.

Éppen az előtt a korcsma előtt esett a földre a rózsza, ahol az idősebbik királyfi kővé változott. Megy a királyfi a szobába, szólítja a kutyáját is, az is utána. Elejbe szalad a néma szolgáló, szépen hajtogatja magát, mutogatja, hogy üljön le, de a királyfi úgy nyakon teremtette, hogy egyszeriben az asztal alá fordult. A kemencepadkán ült a fekete macska, leugrik onnét, szalad az ablaknak, de a királyfi kutyája utánakap, s cudarul a földhöz vágja. Azalatt az asztal alól előtápaszkodik a néma szolgáló, s hát bezzeg nem volt most néma, összetette a kezét, s úgy könyörgött a királyfinak, hogy hagyja meg az életét, mert ő semmiben sem hibás. A fekete macska az oka mindennek.

Hej, istenem, próbált a fekete macska mindent, hogy megszabaduljon a kutyától: változott kígyóvá, békává, de még farkassá is. Változhatott akármivé, nem eresztette a kutya. Mit volt mit tenni, visszaváltozott banyának, úgy könyörgött a királyfinak, hogy csak hagyja meg az életét, mert a bátyját feltámasztja, de még a többieket is, akiket kővé változtatott.

- Indulj hát előttem, vén boszorkány! - rikkantott a királyfi.

Azzal a vén boszorkány a kemencepadka alól kivett egy színes üveget, abban volt valami csudaír, azzal megkente a kővé vált emberek homlokát, s ím, feltámadtak szépen egymás után, s jöttek ki a kamrából, elől a királyfi s utána a többiek. Azt hitte a vén boszorkány, hogy no, most már megszabadult, de akkor az idősebbik királyfi vette elé:

- Hallod-e, te vén boszorkány, addig meg nem kegyelmezek hitvány életednek, amíg meg nem mondd, hol van az ereje a te teknősbékafiadnak, aki víz alatt tartja a király legkisebb leányát.

Bezzeg hogy ezt is megmondotta a vén boszorkány. Azt mondta:

- Erre meg erre van egy sós tó, annak a közepében van egy vízitök. Ennek a vízitöknek a tövében lakik az én fiam teknősbéka képében, s vele lakik a királykisasszony, az is békának képében. A vízitöknek a hetedik virágában van egy vas skatulya, a vas skatulyában egy tojás, a tojásban egy lódarázs. Ha ezt a lódarázst megölik, meghal az én fiam is. De elég lesz, királyfi, ha csak üvegbe zárod a lódarázst, azzal is elveszti erejét a fiam. Jól is teszed, ha nem ölöd meg... mert ha meghagyod az életét, elereszti a vizet a városról, feltámasztja az embereket, az állatokat, akiket a víz alá temetett.

Na, most már eleget tudtak a királyfiúk. Vitték a vén banyát a palotába, ottan elzárták egy kamarába, aztán jóformán meg sem állottak, csak elbúcsúzott az idősebb királyfi a feleségétől, fölnyergelték a lovukat, s mentek, hogy megkeressék a sós tavat.

Mentek, mendegéltek, hetedhét ország ellen, s a hetedik nap a sós tó partjára értek. Ottan találtak egy öreg halászt, attól csónakot kértek, szépen beveztek a sós tó közepére, s ím, csakugyan ott volt a vízitök. Mindjárt leszakasztották a vízitöknek a hetedik virágát,

kivették belőle a vas skatulyát, skatulyából a tojást, tojásból a lódarázst, de nem ölték meg, hanem beletették egy üvegbe.

Hát egyszer jó a teknősbéka nagy erőtlenül, s kérdi a királyfiaktól:

- Mit akartok, látom, hogy kezetekben az életem. Kívánjatok akármit, megteszem, csak meg ne öljete!

Mondja az idősebb királyfi:

- Meghagyjuk az életedet, csak ereszd el a vizet a városról. Támaszd fel az embereket, állatokat, változtasd vissza leánnyá a királykisasszonyt, aztán élhetsz, míg a világ s még két nap!

- Eleresztem a vizet a városról, feltámasztom az embereket, s visszaváltoztatom leánynak a királykisasszonyt - mondotta a teknősbéka.

S ím, halljatok csudát, mi történt. Egyszeriben eltakarodott a sós tó vize, mind egy cseppig visszafolyt a kutakba, a folyóvizekbe, a földbe. Sós tó helyén volt újra szép város, s az utcákon jöttek-mentek az emberek, mintha csak az este feküdtek volna le, s most reggel fölkelnének. Fölbredett a király is, a királyné is, visszaváltozott leánnyá a királykisasszony, de milyen szép leány lett belőle! Úgy láttam, mint ma, hétszerte szebb volt, mint annak előtte.

Vitték a szép királykisasszonyt az édesapjához, s ott mindjárt eljegyezték a kicsi királyfival. Aztán az idősebb királyfi is elhozta a feleségét, s egyszerre tartottak két lakodalmat, hét országra szólót. Az öreg király nagy örömeben az idősebbik királyfinak adta egész országát s királyságát; a kisebbik királyfi pedig vitte haza a feleségét az édesapja országába.

No, éppen jókor jött. Azt hitték a népek, hogy elpusztult mind a két királyfi, s királyt akartak választani, mert az öreg király meghalt, míg a fiai odajártak. Lett nagy öröm, hejehuja, lakodalom, hét hónapig folyt a tánc, rostával hordták a bort, még tán ma is hordják.

Holnap legyenek a ti vendégeitek!